

Εφετείο Αθηνών 1557/1981,

Πηγή: ΝοΒ 30/82 σελ. 451

Περίληψη: Αδικοπραξία (αυτοκινητικό ατύχημα) - τραυματισμός μισθωτού από αυτοκίνητο κατά την εκτέλεση της εργασίας του. - ενοχή "εις ολόκληρον" του εργοδότη (ν. 551/1915) και του οδηγού (κυρίου και κατόχου) του αυτοκινήτου (ν. ΓΝ/1911) σύμφωνα με την ΑΚ 926. - καταβολή της αποζημιώσεως από τον εργοδότη. - αναγωγή του αντικειμενικά ευθυνόμενου εργοδότη κατά του υποκειμενικά ευθυνόμενου οδηγού αυτοκινήτου. - υποχρέωση του υπαίτιου οδηγού να καταβάλει στον ανυπαίτιο εργοδότη ολόκληρο το ποσό που υποχρεώθηκε να καταβάλει ως αποζημίωση στο μισθωτό (ΑΚ 927). - εκδίκαση της αναγωγής του εργοδότη κατά του υπαίτιου οδηγού στο Μονομελές Πρωτοδικείο κατά τη διαδικασία εκδικάσεως διαφορών για ζημιές από αυτοκίνητα (ΚΠολΔ 681 Α, 666, 667 και 670-676).

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος ο κ. Π. ΚΑΛΚΑΒΟΥΡΑΣ

Εισηγητής ο κ. ΕΜ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ, εφέτης

Δικηγόροι οι κ.κ. Ιω. Τακτικός, Βασ. Βιρβίλης

Επειδή, κατ' άρθρον 914 ΑΚ ο παρά τον νόμον ζημιώσας άλλον υπαίτιως υποχρεούται εις αποζημίωσιν. Κατά δε τα άρθρα 2 και 4 του ν. ΓΝ/1911 "περί της εξ αυτοκινήτων ευθύνης" διά πάσαν υπό του αυτοκινήτου κατά την λειτουργίαν του ζημίαν του προς τρίτους ενέχεται εις αποζημίωσιν μετά του υπαίτιου οδηγού, εις ολόκληρον και ο κάτοχος του ζημιογόνου αυτοκινήτου, οίος νοείται ο ιδίω ονόματι εκμεταλλεόμενος τούτο, ως και ο ιδιοκτήτης τούτου, του τελευταίου ενεχομένου μέχρι της αξίας τούτου. Κατά δε τα άρθρα 1, 2, 3 § 5, 6 και 16 του από 24 Ιουλίου/25 Αυγούστου 1920 β.δ. (δ' ου εκωδικοποιήθη ο ν. 551/1915), "περί κωδικοποιήσεως των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων", εάν ο τραυματισμός εργάτου ή υπαλλήλου επήλθεν εξ αφορμής της εργασίας, η προς αποζημίωσιν υποχρέωσις του εργοδότη, προσδιοριζομένη βάσει των αποδοχών παθόντος, υφίσταται παραλλήλως προς την ευθύνην προς αποζημίωσιν του εκ του Αστικού Δικαίου ενεχομένου, ως υπαίτιου του επισυμβάντος εργατικού ατυχήματος, τρίτου. Εξ ετέρου, διά των διατάξεων των άρθρων 926 και 927 του ΑΚ εφαρμοζομένων και επί περιπτώσεων αντικειμενικής ευθύνης, ρυθμιζομένης υπό ειδικών νόμων, ορίζεται πλην άλλων ότι αν διά την αυτήν ζημίαν εκ παραλλήλου ευθύνωνται πλείονες, ενέχονται πάντες εις ολόκληρον, ο δε καταβαλών ολόκληρον την αποζημίωσιν έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών. Το μέτρον της έναντι αλλήλων ευθύνης προσδιορίζει το δικαστήριον αναλόγως προς τον βαθμόν του πταίσματος εκάστου, εάν δε δεν δύναται να εξακριβωθή ο βαθμός ούτος, η ζημία κατανέμεται μεταξύ όλων κατ' ίσα μέρη. Εκ των διαληφθεισών διατάξεων σαφώς συνάγεται ότι, προκειμένου περί εργατικού ατυχήματος, προελθόντος εξ υπαιτιότητος τρίτου εν τη οδηγήσει αυτοκινήτου, διά την εκ τούτου προκληθείσαν εις τον παθόντα εργάτην ή υπάλληλον ζημίαν, ευθύνονται παραλλήλως ο εργοδότης του αντικειμενικώς εκ του ν. 551/1914 και ο υπαίτιος οδηγός του ζημιώσαντος αυτοκινήτου (άμα δε και ο κύριος και κάτοχος αυτού), εκ τούτων δε ο πρώτος (εργοδότης) καταβαλών εις τον δικαιούχον την αποζημίωσιν του ν. 551/1914 δικαιούται αναγωγής κατά του δευτέρου (υπαίτιου οδηγού), ως εις ολόκληρον μετ' αυτού ενεχομένου και, εφ' όσον το ατύχημα οφείλεται εις πταίσμα μόνον του υπαίτιου οδηγού, την όλην ζημίαν οφείλει να φέρη ο τελευταίος ούτος, καθ' ο αποκλειστικώς υπαίτιος του επισυμβάντος ζημιογόνου ατυχήματος (βλεπ. σχετ. Α.Π. 188/1977 25, ΝοΒ 25, 1162, Ε.Α. 7244/1975 Αρμ. 30, 587).

Επειδή, περαιτέρω, διά του άρθρου 5 του ν. 733/1977, ισχύσαντος από 13.12.1977, (κατ' άρθρον 10 αυτού), προσετέθη εις το κεφάλαιον Θ' του ΚΠολΔ, το άρθρον 681 Α, δ' ου ορίζεται ότι "κατά την ειδικήν διαδικασίαν των άρθρων 666, 667 και 670 έως 676, αναλόγως εφαρμοζομένων, δικάζονται αι διαφοραί αι αφορώσαι απαιτήσεις αποζημιώσεως οιασδήποτε μορφής διά ζημίας αι οποίαι προεκλήθησαν εξ αυτοκινήτου μεταξύ των δικαιουμένων ή των διαδόχων των και των εις αποζημίωσιν υποχρέων ή των διαδόχων αυτών, ως και απαιτήσεις εκ συμβάσεως ασφαλίσεως αυτοκινήτου μεταξύ των ασφαλιστικών εταιριών και των ησφαλισμένων ή των διαδόχων αυτών". Κατά δε την διάταξιν της περιπτώσεως 12 του άρθρου 16 του ΚΠολΔ, ως προσετέθη δι' άρθρου 1 του αυτού ως άνω ν. 733/1977, αι ως άνω διαφοραί υπάγονται εις την αποκλειστικήν αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων. Εκ του συνδυασμού των ως άνω διατάξεων σαφώς συνάγεται, ότι εις την αποκλειστικήν αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου και κατά την ειδικήν διαδικασίαν των άρθρων 666, 667 και 670 έως 676 του ΚΠολΔ υπάγονται άπανσαι αι διαφοραί αι αφορώσαι απαιτήσεις διά ζημίας αίτινες προεκλήθησαν εξ αυτοκινήτου, ήτοι διά ζημίας αίτινες προήλθον εκ της λειτουργίας του αυτοκινήτου και δ' ας, κατ' άρθρον 4 του ν. ΓΝ/1911 ευθύνεται εις ολόκληρον ο υπαίτιος οδηγός, ο κύριος και ο κάτοχος

αυτού, και κατ' άρθρον 922 ΑΚ ευθύνεται μετά του υπαιτίου οδηγού, εις ολόκληρον, και ο προστήσας τούτον εν τη οδηγίσει του ζημιώσαντος αυτοκινήτου, ως και ο κατ' άλλην διάταξιν του ουσιαστικού δικαίου ενεχόμενος, ως και ο συμφώνως τω άρθρω 10 του ν. 489/1976 ασφαλιστής (βλπ. σχετ. και Ε.Α. 8512/1979 ΝοΒ 28, 815). Εν όψει και της ευρύτητος των ως άνω διατάξεων και του σκοπού του ως άνω νόμου 733/77, αποβλέψαντος εις την ταχείαν και ολιγοδάπανον εκδίκασιν των εν λόγω διαφορών, εις την ως άνω ειδικήν διαδικασίαν εκδικάσεως διαφορών διά ζημίας εξ αυτοκινήτου, υπάγεται και η διαφορά η ανακύψασα εκ της καταβολής υπό του εργοδότη της εκ του ν. 551/1914 αποζημιώσεως εις τον παθόντα εργάτην ή υπάλληλόν του και αναγωγής του, εντεύθεν κατά του εις ολόκληρον μετ' αυτού ευθυνομένου, τρίτου, ως υπαιτίου, προκαλέσαντος εξ αμελείας, διά του, όπερ ωδήγει αυτοκινήτου του, το ζημιογόνον ατύχημα, εφ' ου, κατά τα εν τη ηγουμένη σκέψει εκτεθέντα επιρρίπτεται τελικώς η σύνολος ζημία, ήτις εκ του πταισμάτος του ανέκυψε και κατά την λειτουργίαν του όπερ ωδήγει αυτοκινήτου, αφού και εις την περίπτωσιν ταύτην, η διωκομένη, δι' αναγωγής ζημία τη αληθεία προήλθεν εξ αυτοκινήτου, ο δε διώκων ταύτην ενεργεί, μετά την, διά καταβολής υπ' αυτού της αποζημιώσεως εις τον παθόντα, ικανοποίησιν του δικαιούχου, ως "διάδοχος" αυτού κατά την αληθή έννοιαν της ανωτέρω διατάξεως. Εν προκειμένω διά της ενδίκου από 3.4.1979 αγωγής (εφ' ης η εκκαλουμένη απόφασις) ο εφεσίβλητος Ο.Σ.Ε. αποτελών νομικόν πρόσωπον ιδιωτικού δικαίου (άρθρ. 1 ν.δ. 674/1970) ισχυρίσθη, ότι, συνεπεία εργατικού ατυχήματος, επισυμβάντος την 13.12.1972 εις βάρος της φυλακίδος της εν αυτή ισοπέδου διαβάσεως της σιδηροδρομικής γραμμής Άργους-Τριπόλεως, Μ.Σ.**, υπαλλήλου του, και οφειλουμένου εις αποκλειστικήν υπαιτιότητα του εκκαλούντος, ως οδηγού του αναφερομένου αυτοκινήτου του, βαίνοντος εξ Άργους προς Ναύπλιον, ετραυματίσθη η ως άνω υπάλληλος, καθ' ην ώραν εξετέλει την ανατεθείσαν εις αυτήν εργασίαν της φυλάξεως της ισοπέδου διαβάσεως και ούτος (ο ΟΣΕ) κατόπιν σχετικής αγωγής εκείνης, υπεχρεώθη να καταβάλη την εκ του ν. 551/1914 αποζημιώσιν της, ως αυτή καθωρίσθη διά της υπ' αριθ. 2547/1978 αποφάσεως του παρόντος δικαστηρίου, εκ δραχμών 171.488, νομιμοτόκως από της αγωγής της και ακολούθως εξητήσατο δι' αναγωγής την καταψήφισιν του εις ολόκληρον μετ' αυτού ενεχομένου εναγομένου και ήδη εκκαλούντος, εις το ως άνω ποσόν, όπερ ούτος εις την δικαιούχον παθούσαν κατέβαλε ως αποζημιώσιν της, προελθούσαν εκ του ως άνω ατυχήματος, δι' όπερ φέρεται αποκλειστικώς υπαίτιος ο εκκαλών, κατά τα εν αυτή ειδικώτερον, ως οδηγός του αναφερομένου αυτοκινήτου. Τοιούτον περιεχόμενον και αίτημα έχουσα η αγωγή, ούσα σύννομος κατά τας ηγουμένως αναφερθείσας διατάξεις, αρμοδίως εισήχθη ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, εις την περιφέρειαν του οποίου έχει την έδραν του ο εφεσίβλητος ΟΣΕ, κατά την ειδικήν διαδικασίαν των διαφορών διά ζημίας εξ αυτοκινήτων, αφού η διωκομένη ζημία φέρεται ως προελθούσα εκ της λειτουργίας του αυτοκινήτου του εκκαλούντος, ούτος δε ως υπαίτιος οδηγός του επισυμβάντος ζημιογόνου ατυχήματος. Τούτο δε δεχθείσα και η εκκαλουμένη απόφασις εις ουδέν σφάλμα υπέπεσεν ο δε περί του αντιθέτου πρώτος λόγος εφέσεως δέον ν' απορριφθή ως αβάσιμος.

Επειδή, εν όψει του ως άνω περιεχομένου της ενδίκου αγωγής και των εν τη δευτέρα σκέψει της παρούσης εκτεθέντων έναντι της παθούσης φυλακίδος υπαλλήλου του ΟΣΕ, ενέχονται παραλλήλως ο τε εκκαλών, ως υπαίτιος του ατυχήματος οδηγός και ο ΟΣΕ, ως εργοδότης της, εκ του ν. 551/1914, δοθέντος ότι φέρεται αυτή ως παθούσα κατά την εκτέλεσιν της ανατεθείσης εις αυτήν εργασίας της και επομένως εις ολόκληρον έστω και αν η ευθύνη του ΟΣΕ τυγχάνει αντικειμενική και του εκκαλούντος υποκειμενική, και κατά τα συνδυσάζόμενα άρθρα 926 και 927 του ΑΚ, εφαρμοζόμενα και εν τη προκειμένη περιπτώσει, έχει δικαίωμα αναγωγής ο ΟΣΕ, καταβαλών την εκ του ν. 551/1914 αποζημιώσιν εις την παθούσαν, κατά του υπαιτίου εκκαλούντος, διά το καταβληθέν ποσόν. Τούτο δε δεχθείσα και η εκκαλουμένη απόφασις ορθώς έκρινεν, ο δε περί του εναντίου τέταρτος λόγος της εφέσεως δέον ν' απορριφθή ως αβάσιμος. Συνεπώς ο εκκαλών, ως υπαίτιος οδηγός του ως άνω εργατικού άμα δε και αυτοκινητικού ατυχήματος, είναι υπόχρεως εξ αναγωγής, προς καταβολήν εις τον Ο.Σ.Ε. του ως άνω ποσού, το δε γεγονός ότι ούτος και η ασφαλιστική εταιρία "ΦΟΙΝΙΞ" παρ' η ήτο ησφαλισμένον το ως άνω αυτοκίνητόν της, συνεπεία αγωγής της ως άνω παθούσης κατ' αυτών κατέβαλεν εις αυτήν, διά νοσήλεια και άλλας εκ του ενδίκου ατυχήματος προξενηθείσας αυτή ζημίας διάφορα ποσά ουδαμώς αναιρεί την ως άνω έναντι του ΟΣΕ ευθύνην του, αφού κατά τα προεκτεθέντα η σύνολος ζημία εκ του εν λόγω ατυχήματος βαρύνει αυτόν ως υπαίτιον. Ταύτα δεχθείσα και η εκκαλουμένη οριστική απόφασις και συνακολούθως κατά μερικήν παραδοχήν της αγωγής του ΟΣΕ, υπεχρέωσε τον εκκαλούντα να καταβάλη εις αυτόν (ΟΣΕ) το ως άνω ποσόν των 171.488 δραχμών, νομιμοτόκως από της επιδόσεως της αγωγής του, ουδαμώς εσφάλη, οι δε ενάντιοι δεύτερος και τρίτος λόγοι της εφέσεως δέον ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι.